

УДК 82.02/.09.

Л. К. СУВОРОВА

м. Житомир

lyudmila.suvorova@mail.ru

СЕМАНТИКА І ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОНЯТТЯ «КОНЦЕПТ» У ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ

У статті з'ясовується семантичне навантаження поняття «концепт», характеризуються особливості його функціонування у літературознавчій площині на рівні образів, архетипів, тем, мотивів, ідеї твору. Простежується функціональна своєрідність концепту як комунікативної одиниці в системі мова – художній текст – автор – читач.

Ключові слова: концепт, образ, художній текст, автор, асоціативний ряд.

XX–XXI століття позначились активним взаємопроникненням різних галузей, тому виникла потреба у визначенні такої логічної одиниці, яка могла б узагальнити результати пізнавальної діяльності та ментальні операції у вигляді слова-знака, який активно функціонує в комунікативному процесі. Так, поняття «концепт» активно входить у термінологічну систему філософії, логіки, лінгвістики, культурології, літературознавства та психолінгвістики, і розглядається вченими як лінгвокогнітивне явище (Є. С. Кубрякова, А. П. Бабушкін, З. Д. Попова), психолінгвістичне явище (О. О. Залевська, І. Л. Медведєва), абстрактне наукове поняття (Р. І. Павільоніс, А. Б. Соломонік), базова одиниця культури (Ю. С. Степанов), алгебраїчне вираження (Д. С. Ліхачов), лінгвокультурне явище (Г. Г. Слишкін, В. І. Карасик, С. Х. Ляпін, Н. Д. Арутюнова).

У лінгвістичному концептуалізмі традиційно виділяють два основних напрямки – лінгвокультурний та когнітивний. Лінгвокультурний підхід (Ю. С. Степанов, Г. Г. Слишкін, В. І. Карасик, В. В. Красних, В. А. Маслова та ін.) пропонує вивчати та досліджувати національну концептосферу за схемою культура → свідомість індивіда, оскільки саме фактор культури є домінантним у формуванні способів мислення, поглядів та уявлень про навколишню дійсність. Представники когнітивного напрямку (Є. С. Кубрякова, З. Д. Попова, І. А. Стернін, А. С. Бабушкін) дотримуються позиції, що в основі знання про світ лежить одиниця ментальної інформації (концепт), яка й забезпечує вихід на концептосферу соціуму. У площині когнітивного напрямку дослідниками була розроблена структурна модель концепту, представлена компонентами ядро та периферія.

У лінгвокультурному контексті вперше застосував поняття «концепт» С. Аскольдов-Алексєєв. У статті «Концепт і слово» автор визначає одну із домінантних функцій концепту – функцію заміщення, механізм якої полягає у тому, що індивідуальне уявлення працює над узагальненням всього обсягу набутого досвіду. На думку вченого, щоб з'ясувати природу концепту, необхідно врахувати найбільш суттєву його сторону – аспект пізнання, який визріває в процесі заміщення. Концепт – результат-замінник множини предметів одного й того ж виду, проте концепт узагальнює і заміщує смислові ознаки, а не самі предмети. Ланцюжки концептів утворюють образні комунікативні системи, які характеризуються відкритістю та динамічністю. Функціонуючи в мові, така система визначає характер мовної картини світу [2, 267–268].

На відміну від С. Аскольдова, Д. Ліхачов вважає, що концепт існує не для слова, а для кожного основного його значення, оскільки смислове наповнення концепту значно ширше і об'ємніше. Адже індивід не в змозі досягнути весь об'єм значень, а іноді й по-своєму інтерпретує їх, в залежності від власного особистого досвіду, сфери діяльності, культурного багажу. Концепт відображає не лише об'єктивний зміст, а й демонструє конотативні ознаки, наприклад, смислові відтінки, асоціації. [8, 150]. Комунікативний процес, реалізований через тріаду слово – значення – концепт, обов'язково має включати індивіда (кожен індивід має свою ідіосферу) як носія культури [8, 151]. Культура збагачується і розширює свої межі завдяки ідіосфері кожного її носія, а, натомість, індивід поповнює власне коло знань, асоціацій, уявлень, переживань завдяки культурному фонду.

Д. Ліхачов уводить до наукового обігу поняття «концептосфера» (аналогічно до термінів В. І. Вернадського «біосфера», «ноосфера» і т. п.) – «потенції, відкриті в словниковому запасі окремого індивіда» [8, 153]. Модель концептосфери національної мови віддзеркалює стан культури окремої нації [8, 165]. На думку Ю. Прохорова, «концептосфера може бути і в мови, і в окремої лексеми; вона може бути пов'язана з окремим жанром, з окремим аспектом людського буття і з окремим найменуванням певного соціального статусу; концепт може бути представлений в мовній свідомості і в мовній картині світу, в художній картині світу і в окремому літературному жанрі; концептом може бути і поняття, і певна каузальність, і певна емоція» [10, 9].

У монографії Р. Павільоніса «Проблеми смислу: сучасний мовно-філософський аналіз мови» поняття концепт визначається як певна абстрактна сутність, яка містить у собі об'єктивний зміст мисленнєвого процесу, що може передаватися від одного індивіда іншому. Концепт – це складова концептуальної системи, те, що індивід думає, уявляє, припускає, знає про об'єкти світу. При цьому концептуальну систему автор розуміє як сконструйовану інформаційну єдність позицій, поглядів, думок, знань про дійсне й умовне у світовому вимірі [11; 102, 106]: концепти – це семантичні маркери, теоретичні конструкти змістової інтерпретації [11, 42].

Засвоєння індивідом нової інформації про світ відбувається на базі набутого ним досвіду. Концептуальна система закодує окремі фрагменти світу відповідними мовними засобами. Когнітивний характер мовної особистості демонструє той ступінь освоєння індивідом світу, який досягається через мову. Одним із важливих концептів у сучасній мовній свідомості є текст. Когнітивний напрям пропонує розглядати текст як систему знань про світ: «У світлі когнітивної парадигми художній текст осмислюється як складний знак, який виражає знання письменника про дійсність, втілені в його творі у вигляді індивідуально-авторської картини світу» [3, 24]. Когнітивна лінгвістика запропонувала нові підходи щодо вивчення природи мови, а зокрема й тексту, що досить важливо для простеження функціонування концептів у худож-

ньому вимірі. Л. Г. Бабенко та Ю. В. Казарін диференціюють чотири підходи щодо вивчення тексту, серед яких виділяють і когнітивний: 1) лінгвоцентричний (аспект співвідношення «мова – текст»; 2) текстоцентричний (текст як автономне структурно-сміслову ціле); 3) антропоцентричний (аспект співвіднесення «автор – текст – читач»; 4) когнітивний (аспект співвіднесення «автор – текст – поза-текстова діяльність»)) [3, 15].

У літературознавчому вимірі поняття концепт доцільно розглядати в межах концептуальної структури художнього тексту та авторської картини світу. Авторська художня картина світу формується через реалізацію системи концептів, функціонування яких можливе у творі завдяки словесно-образному вираженню. Художні тексти дозволяють простежити світоглядну позицію автора та визначити домінуючі, аксіологічно важливі точки його художньої творчості, які, власне, й конструюють концептосферу митця.

Н. Арутюнова у дослідженні «Мова і світ людини» торкається аспекту вивчення такого семіотичного концепту, як образ – класифікатора, який виражає знакові відношення, тобто відношення між формою (signans) та ідеальною категорією (signatum) [1, 313]. Орієнтуючись на предметний вимір, образ відтворює відповідний об'єкт у всій його цілісності. Головне джерело образів – зорове сприйняття, адже воно є комплексним, оскільки фіксує колір, обсяг, розмір, форму, просторові відношення, пропорції, тощо. Одного з цих елементів недостатньо для повноцінного сприйняття дійсності. Образ синкретичний, тому що він об'єднує дані, котрі надходять через різні канали зв'язку людини зі світом завдяки зоровому сприйняттю [1, 315]. Невід'ємним компонентом образу є зміст, який закладається в об'єкт (чи має закластися згодом). Будь-який матеріальний предмет наділений класом характеристик, але не кожен із них може мати образ. Об'єкт здатен породити образ в процесі «одухотворення», оскільки ідеальне начало – невід'ємна складова кожного індивіда. Образ створюють всі ті об'єкти, які безпосередньо пов'язані з людиною [1, 316]. Образ може продемонструвати не лише фізичні якості предмета, він наділяє його смислом. Змістовність образу дає змогу шукати в ньому ви-

токи та передумови для розвитку семіотичних концептів. Одним із завдань образу в художньому тексті є осмислення дійсності – шляхом асоціативного мислення не лише простежувати схожість між класами об'єктів, а «вміти віднайти в подібному смисл» [1, 317]. Образ може по-різному інтерпретуватися читачем, оскільки «образ – це категорія свідомості, а не ознака об'єкта» [1, 317]. Завдяки системі образів концепт у художньому тексті набуває естетичної трансформації, тобто, за С. А. Аскольдовим, стає «художнім концептом». Н. Д. Арутюнова вважає, що «художня думка не відштовхується від образу, а цілеспрямовано тяжіє до нього» [1, 16]. Натомість С. Аскольдов не ототожнює художній концепт з образом: «Художній концепт не є образом, або якщо і вміщує його, то випадково і частково. Концепт беззаперечно тяжіє саме до потенційних образів. В ньому «родове» є органічною єдністю можливих образних форм. Така органічна єдність визначається основною семантикою художніх слів (образів)» [2, 275]. На думку дослідника, процес інтерпретації художнього тексту завжди вимагає повторних перепрочитань, причому кожен новий підхід сприяє все глибшому проникненню художнього сприйняття в нові сфери [2, 273–274].

Образ як категорія свідомості потрапляє в асоціативне поле людського мислення і вступає в нову систему відношень. Свідомість індивіда пропонує для образу абсолютно новий контекст, де важливу роль відіграє комплекс асоціативних зв'язків індивідуальної картини світу. Таким чином, відбувається фіксація та конкретизація відповідного образу в свідомості індивіда. Образ формується завдяки пам'яті, уяві, накопиченому досвіду, сприйманню. Образи виникають стихійно, вони породжуються життям, оточенням, шляхом дослідження світового виміру. Людина ідентифікує об'єкти автоматично, не замислюючись про образи, збережені в пам'яті. В цьому й полягає парадокс образу: «Образ можна спостерігати внутрішнім баченням. У житті ми маємо справи з реальними людьми та об'єктами, а не з їх образами» [1, 319]. Індивід здатен створювати єдиний образ індивідуального об'єкта, синтезуючи в ньому протиріччя вражень та різноманітних спостережень. Завдяки художньому мисленню, образ синтезується, осмислюється та

фіксується в свідомості: «Із нечіткого та розмитого вияву постає визначений план. Такий феномен саморозкриття образу П. Флоренський назвав «зворотною перспективою» [1, 321].

Художній текст створюється з метою викладення думок автора, втілення його творчого задуму, відображення уявлень і знань про навколишню дійсність та людину як її складову. На думку І. Гальперіна, змістовно-концептуальний вид інформації «повідомляє читачу індивідуально-авторське розуміння взаємодії між явищами, описаними засобами змістовно-фактологічної інформації, розуміння їх причинно-наслідкових зв'язків, їх роль в соціальній, економічній, політичній та культурній сфері, включаючи також взаємозв'язки між окремими індивідуумами, їх складною психологічною та естетично-пізнавальною взаємодією» [6, 28].

Кожен літературний твір втілює індивідуально-авторський спосіб сприйняття та розуміння світу, універсальний варіант концептуалізації дійсності. Знання реалізуються в тексті у художній формі. Текст – це відкрита система, яка не є автономною та самодостатньою, це головна складова комунікативного процесу в системі читач – текст – автор. Концептуалізація світу в художньому тексті, яка відображає універсальні закони світобудови, перетинається з індивідуально-авторським способом сприйняття дійсності, його індивідуально-авторською картиною світу. У художньому тексті закладено певний смисловий заряд. Концепція семантичної структури тексту вибудовується з уявлень про значення окремих макрокомпонентів тексту. Індивідуально-авторська концепція світу становить собою вершину серед семантичних компонентів змісту художнього тексту, оскільки будь-який художній твір є суб'єктивним образом об'єктивного виміру дійсності [3, 50]. Таким чином, художньо зображуючи дійсність, письменник знаходить себе, і навпаки, виражаючи власні думки та ідеї у творі, він зображує світ.

Для розуміння ролі і місця концептів В. Налімов запропонував філософську теорію ймовірностей смислової концепції пізнання, в якій співвідносить тріаду «текст – смисл – мова» з шістьма рівнями: рівнем мислення; рівнем, що передує мисленнєвому процесу; підвалинами свідомості; тілесністю індивіда;

рівнем метасвідомості та підвалинами космічної свідомості. На думку автора теорії, весь світ – це множина текстів, які вміщують комплекс дискретних (семіотичних) та континуальних (семантичних) складових. Семантика визначається ймовірністю заданої структури смислів. Сенси – це те, що робить знакову систему текстом [9, 106–107].

Природа смислу може бути розкрита лише через комплексний аналіз семантичної тріади смисл – текст – мова. Індивід породжує та вичленує сенси з різноманітних культур як «великих текстів, які існували колись чи існують тепер». Текстова розкриття смислів відбувається через ті знакові системи, які ми називаємо мовами. Кожен елемент з вище вказаної тріади розкриває свою сутність через два інших: «Тріада становиться синонімом свідомості» [9, 117–118]. Таким чином, процес розуміння одного тексту призводить до появи іншого тексту. Розшифрування однієї семіотичної структури і творення іншої – процес завжди творчий, адже в підвалинах свідомості породжуються образи і цілі образні системи з відповідним смислом.

Завдяки зображеній дійсності, знання про яку дозволяють створити текст; завдяки мовній системі, яка виступає джерелом, звідки автор обирає потрібні йому засоби для створення художнього образу та передачі знань про світ, письменник має змогу влучно продемонструвати свій замисел. Процес читання закономірно вимагає конструювання певних концептів-образів, зміст та розшифрування яких залежить від контексту та концептосфери інтерпретатора. На думку Д. Ліхачова, концепт також розширює межі значення слова, даючи можливість домислити, «дофантазувати», емоційно відреагувати на знак. Концепти як «послання» по-різному сприймаються адресатами. Контекст, в якому концепт доходить до адресата, обмежує можливості сприймання, що досить важливо для художнього тексту [8, 152].

Розшифрований концепт функціонує в системі інших концептів, зміст яких закладений в контексті як цілісній єдності (адже якщо змінити контекст – зміниться певним чином і код концепту, тобто його форма як сукупність прийомів та образів. Зміна контексту призводить до переінакшення семантики, до поро-

дження інших варіантів значень). За рахунок змістового наповнення інших концептів, читач інтерпретує вибраний із тексту концепт. Характер інтерпретації залежить від того, наскільки об'ємно читач володіє інформацією та вміє вибудовувати множину асоціацій, адже кожне поняття оперує системою множинних зв'язків і водночас належить певній «сфері»: «Ці сфери, – як зауважує Е. Кассіпер, – різноманітним чином перекриваються і перетинаються одна з одною, проте кожна з них займає своє місце в понятійному просторі. У цій сфері поняття зберігається й при синтетичній взаємодоповнюваності: нові відношення, у які воно вступає, не призводять до розмивання меж, а, навпаки, сприяють більш чіткому розпізнаванню та вичленуванню» [7, 37].

Художній концепт функціонує в тексті як система, що складається з певних складових: автора (індивідуально-авторський компонент), традиції (як хронологічний зріз, в якому творився текст), дійсності (поле знань про світ), читача (синхронне розуміння тексту, яке формується під впливом традицій сучасності та залежить від індивідуальної концептосфери інтерпретатора) та мовної системи, звідки і автор, і читач черпають ресурси для кодування тексту (автор) й розшифрування комунікативного коду (читач). У процесі декодування тексту-знака концепт виконує роль інструмента, за допомогою якого через художній простір можна вивчати ментальну сферу, і навпаки. Концепт, включений в образну тканину твору, постає одночасно компонентом загальнонаціональної асоціативно-вербальної мережі. Концепт – це універсалія, яка передає інформацію вербальним та невербальним чином. Проте значення, виражене мовними засобами, передає лише частину концептуального змісту, що можна довести функціонуванням значної кількості синонімічних рядів, дефініцій, визначень і текстових варіантів опису того чи іншого концепту. На думку М. Болдирєва, концепти як елементи свідомості по відношенню до мови досить таки автономні. Люди часто використовують слова не на рівні їх значень, а на рівні тих смислів (концептів, концептуальних ознак), які вкладають у них окремі індивіди [4, 25–36].

А. Большакова простежує зв'язок між такими актуальними категоріями як «архетип»,

«(мета)концепт», «константа», де пропонує розглядати архетип як метаконцепт: «здобувши основне ім'я, архетип починає нарощувати додаткові значення. Актуалізуючи ті чи інші смислові сторони через додаткові лексико-семантичні утворення, він створює свій унікальний іменний ареал. Архетип як метаконцепт становить собою інваріантне ядро людської ментальності, яке видозмінюється відповідно до конкретної історичної ситуації, протиставляючись їй або адаптуючись до її умов» [5]. Архетип є базовою моделлю людського світосприйняття, це первинне ментальне утворення, яке безпосередньо входить в сферу концептів і виражає сутність національних цінностей.

На думку А. Большакової, позиція Ю. Степанова щодо відношення концепту до константи дає можливість глибше осягнути розуміння природи архетипу: «Очевидно, і в його теорії (Ю. Степанова – Л. С.) архетип не просто «концепт». Всупереч своїй глибинній інваріантності, архетип можна означити як константу, яка становить собою базовий стійкий «концепт, що існує постійно або досить тривалий час». Особливо це стосується культурних метаконцептів, які, власне, і є складовою метамови культури» [5]. Архетип є базовою моделлю людського світосприйняття, це первинне ментальне утворення, яке безпосередньо входить в сферу концептів і виражає сутність національних цінностей.

Концепт у художньому творі є вираженням його ідейної сутності, проте не кожен концепт охоплює ідею твору. Наприклад, Г. Слишкін переконує, що концепт – це формально-логічна ідея об'єкта, явища, витвору мистецтва, його вербалізована концепція, документально викладений проект [12, 30]. Дослідник визначає концепт як систематичне утворення, яке має вхід і вихід. Вхід системи – дотичні точки впливу середовища, вихід системи – точки, з яких направлені реакції системи передаються середовищу [12, 31]. Інакше кажучи, точки входу і виходу концепту – це та ж диференціація двох векторів, які описані вище: індивід → культура та сфера культури → свідомість індивіда.

Отже, концепт як одиниця, що презентує комунікативний процес, закономірно набуває активного функціонування у царині мистецт-

ва слова, де мовні знаки закономірно є елементами художнього коду. Знаки формують код, закладений в ідейно-образну тканину твору, яка дасть змогу реципієнту в процесі декодування тексту витворити систему асоціативних зв'язків та обрати правильний ключ для розуміння прочитаного. Тому художній текст включено в складний механізм: мова – художній текст – автор – читач. Оскільки це поняття багатозначне, базове та універсальне, то його реалізація у художньому тексті може простежуватись не лише на рівні окремих образів, тем, мотивів, виражати свою сутність через ідею твору та архетипні моделі, але й об'єднувати тексти конкретного автора на основі різних домінант в єдину цілісність – авторську картину світу. Набір ключових концептів дає змогу вирізняти концептосферу одного автора, певний стиль чи епоху на тлі інших, залежно від аксіологічних орієнтацій та індивідуальних особливостей митця.

Список використаних джерел

1. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека / Н. Д. Арутюнова. — 2-е изд., испр. — М.: «Языки русской культуры», 1999. — I–XV. — 896 с.
2. Аскольдов-Алексеев С. А. Концепт и слово / С. А. Аскольдов-Алексеев // Русская словесность: от теории словесности к структуре текста: антология. — М., 1997. — С. 267–268.
3. Бабенко Л. Г., Казарин Ю. В. Лингвистический анализ художественного текста: Учебник, Практикум / Л. Г. Бабенко, Ю. В. Казарин. — М.: Флинта, Наука, 2005. — 496 с.
4. Болдырев Н. Н. Концепт и значение слова / Н. Н. Болдырев // Методологические проблемы когнитивной лингвистики: Научное издание [Под ред. И. А. Стернина]. — Воронежский гос. университет, 2001 — С. 25–36.
5. Большакова А. Ю. Теория архетипа и концептология [Электронный ресурс] / А. Ю. Большакова // Культурологический журнал. — 2012. — № 1 (7). — Режим доступа: <http://www.cr-journal.ru/rus/journals>.
6. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования / И. Р. Гальперин. — М., 1981. — 186 с.
7. Кассирер Э. Сила метафоры / Эрнст Кассирер // Теория метафоры / Переводы под ред. Н. Д. Артюновой и М. А. Журиной. — М.: Прогресс, 1990. — С. 33–43.
8. Лихачев Д. С. Концептосфера русского языка [Электронный ресурс] / Д. С. Лихачев // Русская словесность: от теории словесности к структуре текста: антол. / Ин-т народов России [и др.]; под общ. ред. В. П. Нерознака. — М., 1997. — С. 280–287. — Режим доступа: <http://www.lihachev.ru/bibliografiya/by>.
9. Налимов В. В. Спонтанность сознания: Вероятностная теория смыслов и смысловая архитектура личности / В. В. Налимов. — М.: Прометей, 1989. — 288 с.
10. Прохоров Ю. Е. В поисках концепта / Ю. Е. Прохоров. — М.: Флинта: Наука, 2009. — 176 с.

11. Павиленис Р. И. Проблемы смысла: современный языко-философский анализ языка / Р. И. Павиленис. — М: Мысль, 1983. — 286 с.
12. Слышкин Г. Г. Лингвокультурный концепт как системное образование / Г. Г. Слышкин // Вест-

ник Волгоградского государственного университета, Серия «Лингвистика и межкультурная коммуникация». — Волгоград, 2004. — № 1. — С. 29—34.

L. SUVOROVA
Zhitomir

SEMANTICS AND FUNCTIONING OF NOTION «CONCEPT» IN LITERARY CRITICISM

In this paper is observed the semantic meaning of concept, characterized special aspects of its functioning in literary level on images, archetypes, themes, motives and work's ideas. There is noticeable functional specificity of concept as communicative unit in system: language – literary text – author – reader.

Key words: concept, image, literary text, author, associative array.

Л. К. СУВОРОВА
г. Житомир

СЕМАНТИКА И ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ПОНЯТИЯ «КОНЦЕПТ» В ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИИ

В статье выясняется семантическую нагрузку понятия «концепт», характеризуются особенности его функционирования в литературоведческой плоскости на уровне образов, архетипов, тем, мотивов, идеи произведения. Прослеживается функциональное своеобразие концепта как коммуникативной единицы в системе язык – художественный текст – автор – читатель.

Ключевые слова: концепт, образ, художественный текст, автор, ассоциативный ряд.

Статті надійшла до редколегії 30.11.2014 р.

УДК 821.161.2–32.09

Т. І. ТКАЧЕНКО

м. Київ

tatiana001@ukr.net

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ «СТАРОБУТНІХ ПОВІСТОК» ІГОРЯ КОСТЕЦЬКОГО

У статті розглядається специфіка малої прози письменника-емігранта Ігоря Костецького. З'ясовується роль і значення фрагментарності й містифікації у формальному та змістовому аспектах творів. Особливу увагу звернено на ідіостиль автора.

Ключові слова: містифікація, інтертекст, вставка, рефрен, паралелізм.

Спадщина митця, режисера, видавця, одного із засновників і теоретиків Мистецького українського руху Ігоря Костецького (Ігор В'ячеславович Мерзляков, 1913–1983) надзвичайно розмаїта, оскільки містить прозові, поетичні й драматичні твори, переклади, літературознавчі праці. Проте мала проза письменника залишається маловивченою, зокрема ранній період творчості. Відомі поодинокі студії зарубіжних дослідників, зібрані й опубліковані разом із творами автора у виданні Ігоря Костецького «На горі» (Мюнхен, 1963–64) під назвою «Збірник, присвячений 50-й річниці з дня народження письменника». Зокрема, йдеться про статті Василя Барки, Олега Зуєвського, Олекси Ізарського, також можна зга-

дати окремі виступи рецензентів, критиків, колег Юрія Шереха, Володимира Державина, Остапа Грицяя. На теренах материкової України відомі дослідження Соломії Павличко, Анни Білої, Марка Роберта Стеха, Дмитра Дроздовського і Володимира Мукана. Тому студювання оригінальної малої прози Ігоря Костецького видається важливим й актуальним у доповненні літературного портрета митця і комплексному висвітленні художньої спадщини письменника.

До раннього періоду творчості Ігоря Костецького належить цикл «Там, де початок чуда», що складається з трьох «старобутніх повісток», які постають об'єктом аналізу даної статті. Зв'язок трьох текстів ґрунтується на